Evropski parlament
2024-2029

Odbor za zunanje zadeve

2024/2024(DEC)

31.1.2025

MNENJE

Odbora za zunanje zadeve

za Odbor za proračunski nadzor

o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2023, oddelek X – Evropska služba za zunanje delovanje (2024/2024(DEC))

Pripravljavec mnenja: Michael Gahler

PA_NonLegDec

MNENJE

Odbor za zunanje zadeve poziva Odbor za proračunski nadzor kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje:

1. poudarja, da sta zaradi nedavnih dogodkov, zlasti obsežne ruske invazije na Ukrajino in ruskih sovražnih poskusov vplivanja na demokratične procese v Evropi ter vse večje nestabilnosti na Bližnjem vzhodu, zunanja politika EU in njeno izvajanje postali ena od glavnih točk na dnevnem redu držav članic in institucij EU; poudarja osrednjo vlogo, ki jo imajo Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) in njene delegacije pri vodenju zunanje politike Unije ter pri boju proti tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju (FIMI); poudarja, da je ESZD pomembna za odnose EU s 25 do 30 milijoni državljanov EU, ki živijo zunaj Unije; priznava, da so višje stopnje inflacije in posledična energetska kriza, ki jo je povzročila ruska vojaška agresija v Ukrajini, nesorazmerno vplivale na proračun ESZD, ki je v primerjavi z drugimi institucijami EU strukturno že tako ali tako nezadostno financiran, in je zaskrbljen, ker ima to negativne posledice za ESZD in uspešnost institucij EU in ker se ne ukrepa, da bi se sedanje proračunsko stanje izboljšalo, to pa lahko močno vpliva na odnose EU s tretjimi državami;

2. poudarja, da mora ESZD imeti osrednjo vlogo pri spodbujanju miru in stabilnosti na Bližnjem vzhodu, povečati financiranje za humanitarno pomoč v Libanonu, Gazi in Siriji ter okrepiti spremljanje človekovih pravic;

3. poudarja finančno podporo delegacijam ESZD, ki so napotene na Bližnji vzhod, v zalivske države in Afriko, da lahko nadaljujejo zunanje delovanje EU v regiji;

4. vztraja, naj se poveča proračun za ukrepe skupne zunanje in varnostne politike (SZVP) ter druge ustrezne instrumente za mir in odzivanje na konflikte in krize ter za protokole IT in varnostne protokole, da bi dejavnosti in zmogljivosti EU v celoti uskladili s sedanjimi izzivi in konflikti po vsem svetu;

5. poudarja prispevek ESZD k splošnim prizadevanjem EU, da odločno podpre Ukrajino s pobudami, kot je kampanja *#StandWithUkraine*, in ciljno usmerjenimi komunikacijskimi projekti, kot so *Faces of Ukraine*, *Art vs War* in *Share Your Light*;

6. opozarja, da je ključno še naprej krepiti našo podporo človekovim pravicam, demokraciji in razvoju v tretjih državah z instrumentom NDICI – Globalna Evropa, saj je svet demokracij varnejši svet; poudarja, da bi bilo treba sredstva za digitalno diplomacijo EU glede na sedanje razmere hitrega tehnološkega napredka in geopolitične konkurence še povečati; vztraja, da je treba „zeleno diplomacijo“ in zeleni prehod, ki sta med prednostnimi nalogami EU, v odnosu do tretjih držav okrepiti prek zunanjega delovanja EU;

7. priznava vlogo ESZD pri zbiranju dokazov proti ruskim državnim medijem, ki jih je sankcionirala EU, in posameznikom, ki širijo dezinformacije in manipulirajo z informacijami, da bi upravičili rusko vojaško agresijo;

8. obžaluje, da je Evropsko računsko sodišče v svojem letnem poročilu za proračunsko leto 2023 zapisalo, da je odkrilo količinsko opredeljivo napako v enem od 13 preučenih

plačil, in sicer v zvezi z neobstojem veljavnega postopka javnega naročanja in šestimi količinsko neopredeljivimi ugotovitvami v zvezi z javnimi naročili v delegacijah EU, vključno s pomanjkljivostmi v metodologiji za izbiro ponudnikov in ocenjevanje ponudb, pa tudi s prevzemom pravne obveznosti pred prevzemom proračunske obveznosti;

9. ugotavlja, da je Evropsko računsko sodišče v posebnem poročilu 14/2023 odkrilo pomanjkljivosti v metodologijah, ki sta jih uporabljali Komisija in ESZD za dodeljevanje sredstev partnerskim državam ter v zasnovi okvira spremljanja, ter priporočilo, naj Komisija in ESZD bistveno izboljšata metodologijo za dodeljevanje sredstev in ocenjevanje učinka podpore EU, osredotočita programsko načrtovanje ter poenostavita in dosledno uporabljata kazalnike v večletnih okvirnih programih;

10. pozdravlja posebno poročilo Računskega sodišča o usklajevalni vlogi ESZD in njegove ugotovitve, da je usklajevanje večinoma učinkovito, kar ji omogoča, da ustrezno podpre visoko predstavnico/podpredsednico pri izvajanju njenega mandata; ugotavlja, da je kljub temu še vedno opaziti nekatere pomanjkljivosti pri upravljanju informacij, zaposlovanju in poročanju; poziva ESZD, naj prednostno izvaja priporočila iz posebnega poročila do roka leta 2025, saj je pravočasno ukrepanje pomembno za krepitev njene operativne zmogljivosti in povečanje njenega prispevka k ciljem zunanje politike EU;

11. ugotavlja, da se je ESZD zavezala, da bo postala stroškovno učinkovitejša, hkrati pa se je v letu 2023 še naprej soočala z znatnimi proračunskimi omejitvami, kljub vse večjim geopolitičnim izzivom; priznava, da je ESZD znatno zmanjšala proračun za misije in reprezentanco, kar vpliva na osrednje funkcije diplomatske službe, saj je zmanjšala neobvezne odhodke ter zamrznila in odložila projekte na področju vzdrževanja stavb, infrastrukture in IT; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da bi te proračunske omejitve lahko privedle do množičnega zapiranja veleposlaništev EU in odložitve namestitev varnostnih sistemov v številnih delegacijah EU, kar bi oviralo zmožnost ESZD, da opravlja svoje naloge in brani vrednote EU ter ustrezno izpolnjuje dolžnost skrbnega ravnanja za vse osebje v delegacijah; poziva države članice, naj ESZD in Komisiji namenijo dovolj finančnih sredstev, da bi EU ohranila nespremenjeno mrežo delegacij in tako pokazala svojo angažiranost na svetovni ravni; poudarja, da bi zmanjšanje sredstev lahko negativno vplivalo na izvajanje instrumentov za zunanje zadeve, kot sta NDICI in strategija Global Gateway; poudarja, da je treba oddelku za strateško komuniciranje in predvidevanje ESZD tudi v prihodnje nameniti ustrezna sredstva za učinkovit boj proti kampanjam dezinformacij, ki jih kot strateško orodje uporabljajo avtoritarni in neliberalni režimi; v zvezi s tem pozdravlja napoved ustanovitve projektne skupine za strateško komuniciranje in boj proti manipuliranju z informacijami v GD COMM Komisije;

12. pozdravlja neomajno podporo Ukrajini, vključno s civilno svetovalno misijo EU (EUAM Ukrajina) in usposabljanjem ukrajinskih vojakov v okviru misije Evropske unije za vojaško pomoč (EUMAM);

13. pozdravlja imenovanje prvega posebnega predstavnika EU za zalivsko regijo;

14. poudarja, da mora EU povečati sredstva za namensko proračunsko vrstico v okviru ukrepov EU na področju zunanje politike, ki bo namenjena zlasti enakosti spolov ter agendi o ženskah, miru in varnosti, da se zagotovi dosledno financiranje pobud za

spodbujanje vodenja, ki upošteva vidik spola, zaščito pravic žensk ter boj proti spolnemu nasilju in nasilju na podlagi spola v konfliktnih razmerah in po njih; poudarja, da je tako financiranje bistveno za podporo lokalnim organizacijam civilne družbe, pomoč preživelim in vključevanje vidika spola v diplomatska in varnostna prizadevanja EU;

15. poudarja, da je v akcijskem načrtu EU za enakost spolov (GAP) III predvideno, da mora 85 % novih ukrepov EU prispevati k enakosti spolov ter krepitvi vloge žensk in deklet; poziva ESZD, naj pospeši napredek pri uresničevanju ciljev GAP III s smiselnim osredotočanjem na svoje vsakodnevno delo na ključnih področjih delovanja v okviru GAP III, ki med drugim vključujejo odpravo nasilja na podlagi spola, spodbujanje spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, ekonomske in socialne pravice ter opolnomočenje, enakopravno udeležbo in prevzemanje vodilnih položajev; ugotavlja, da se bo GAP III iztekel leta 2027, zato poziva ESZD, naj razvije bolj ambiciozen GAP IV, ki bo utrdil povezavo med pravicami žensk in krepitvijo njihove vloge ter zunanjo in varnostno politiko EU, za izvajanje pa mora biti pripravljen od leta 2028;

16. poudarja, da so otroci v svetu v zelo ranljivem položaju, zlasti v oboroženih spopadih; izraža resno zaskrbljenost zaradi več deset tisoč otrok, ki so jih leta 2023 prizadeli oboroženi spopadi po vsem svetu in so bili žrtve grozljivih zlorab in so jim bile kršene najosnovnejše pravice; poziva ESZD, naj otrokove pravice postavi v središče svojih prizadevanj;

17. še naprej spodbuja ESZD in delegacije Unije, naj spodbujajo lokalne akterje in organizacije civilne družbe v tretjih državah in sodelujejo z njimi, da bi spodbudile dialog o pravni državi, temeljnih človekovih pravicah ter o boju proti korupciji in zlorabi sredstev EU;

18. poziva delegacije EU, naj okrepijo podporo resničnim demokratičnim akterjem in civilni družbi na Zahodnem Balkanu, odločno in javno obsodijo ukrepe neliberalnih in nedemokratičnih akterjev, ki so v nasprotju z interesi Unije, in poskrbijo, da se bodo sredstva instrumenta za predpristopno pomoč (IPA) III uporabljala v skladu s cilji EU; poziva delegacije EU v regiji, naj uporabijo bolj verodostojen pristop, ki bi temeljil na dosežkih in københavnskih merilih, predvsem pravni državi, demokraciji ter varstvu človekovih pravic, zlasti glede na omejen napredek, ki so ga dosegle nekatere države na Zahodnem Balkanu;

19. poziva EU, naj poveča podporo Moldaviji v boju proti dezinformacijam, hibridnim grožnjam in kibernetskim napadom; poziva delegacijo EU v Moldaviji, naj okrepi svoja prizadevanja za spodbujanje bolj proaktivne in učinkovite komunikacijske strategije v zvezi z evropsko perspektivo, vključno z ozaveščanjem v ruskem jeziku;

20. opozarja na težke razmere na področju pravic žensk in oseb LGBTQI+ v številnih delih sveta; poudarja, da je treba te pravice nujno bolje zaščititi; poudarja osrednjo vlogo, ki jo ima ESZD pri spodbujanju človekovih pravic po svetu; poziva ESZD, naj okrepi svoja prizadevanja v zvezi s tem;

21. meni, da je misija za opazovanje volitev praktičen in učinkovit instrument zunanje politike, ki je še vedno osrednjega pomena za politike in strategije EU za podporo demokraciji; poziva EU, naj ustrezno financira misije EU za opazovanje volitev, da bi

jih razširili tudi na volitve v državah kandidatkah in sosednjih državah;

22. pozdravlja ustanovitev Partnerske misije EU v Moldaviji (EUPM Moldova); poudarja bistveno vlogo misije EUPM Moldova ter poziva EU in njene države članice, naj podaljšajo mandat misije po maju 2025, hkrati pa ji namenijo več sredstev, da bi se povečala njena učinkovitost;

23. spodbuja ESZD in delegacije EU, naj pozorno spremljajo stanje demokracije v različnih državah ter zagovornikom človekovih pravic in domorodnim ljudstvom, zlasti ženskam, zagotovijo logistično in tehnološko podporo;

24. poudarja, da je svoboda veroizpovedi in prepričanja temeljna vrednota svobodnega sveta in Evropske unije; poziva ESZD, naj v svoja dejanja vključi versko diplomacijo in religijo prepozna kot del rešitve za svetovne izzive; poudarja, da bi moral ta pristop vključevati dejavno zaščito pravic kristjanov in drugih verskih skupin, zlasti v državah, kjer so manjšina, ter spodbujanje strpnosti in zagotavljanje, da je verska svoboda del vseh ustreznih zunanjih obveznosti in politik EU.

PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVEC MNENJA PREJEL PRISPEVKE

Pripravljavec mnenja kot izključno pristojen izjavlja, da ni prejel nobenih prispevkov od subjektov ali oseb, ki bi jih bilo treba navesti v tej prilogi v smislu člena 8 Priloge I Poslovnika.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	30.1.2025
Izid končnega glasovanja	+: 53 –: 19 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Jordan Bardella, Dan Barna, Wouter Beke, Robert Biedroń, Ioan-Rareş Bogdan, Marc Botenga, Grzegorz Braun, Sebastião Bugalho, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Elio Di Rupo, Michael Gahler, Jeadis Jeadi (Geadis Geadi), Jorgos Jeorjiu (Giorgos Georgiou), Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Rima Hassan, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Vilis Krištopans, Nathalie Loiseau, Claudiu Manda, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Leoluca Orlando, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Alexander Sell, Villy Søvndal, Davor Ivo Stier, Sebastiaan Stöteler, Stanislav Stojanov (Stanislav Stoyanov), Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Michał Szczerba, António Tânger Corrêa, Marta Temido, Cristian Terheş, Riho Terras, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, Reinier Van Lanschot, Roberto Vannacci, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Željana Zovko
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Jaume Asens Llodrà, Malik Azmani, Engin Eroglu, Sandra Gómez López, Evin Incir, András László, Ana Catarina Mendes, Hans Neuhoff, Nicolás Pascual de la Parte, Chloé Ridel, Tineke Strik, Şerban Dimitrie Sturdza, Ingeborg Ter Laak, Matej Tonin, Ivajlo Vlčev (Ivaylo Valchev), Isabel Wiseler-Lima
Poslanci iz člena 216(7) Poslovnika, navzoči pri končnem glasovanju	Catarina Vieira

POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

53	+
ECR	Rihards Kols, Arkadiusz Mularczyk, Cristian Terheş, Sebastian Tynkkynen, Ivajlo Vlčev (Ivaylo Valchev)
PPE	Mika Aaltola, Wouter Beke, Ioan-Rareş Bogdan, Sebastião Bugalho, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Nicolás Pascual de la Parte, Davor Ivo Stier, Ingeborg Ter Laak, Riho Terras, Matej Tonin, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Dan Barna, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Hilde Vautmans
S&D	Lucia Annunziata, Robert Biedroń, Elio Di Rupo, Raphaël Glucksmann, Sandra Gómez López, Evin Incir, Claudiu Manda, Ana Catarina Mendes, Sven Mikser, Tonino Picula, Thijs Reuten, Chloé Ridel, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Marta Temido
Verts/ALE	Jaume Asens Llodrà, Leoluca Orlando, Villy Søvndal, Tineke Strik, Reinier Van Lanschot, Catarina Vieira

19	-
ESN	Hans Neuhoff, Alexander Sell, Stanislav Stojanov (Stanislav Stoyanov)
NI	Grzegorz Braun, Kostas Papadakis
PfE	Jordan Bardella, Vilis Krištopans, András László, Sebastiaan Stöteler, António Tânger Corrêa, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Roberto Vannacci, Harald Vilimsky
The Left	Marc Botenga, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Jorgos Jeorjiu (Giorgos Georgiou), Rima Hassan

2	0
ECR	Jeadis Jeadi (Geadis Geadi), Şerban Dimitrie Sturdza

Uporabljeni znaki:
+ : za
- : proti
0 : vzdržani